BEREIKBAAR ZUID-HOLLAND

SNELSTUDIE: HOE VERLEIDEN WE REIZIGERS OM SLIMMER DAN MET EEN AUTO TE REIZEN?

SEPTEMBER 2020

In dit rapport worden de resultaten van de snelstudie 'Hoe verleiden we reizigers om slimmer dan met een auto te reizen' besproken. Het rapport betreft een advies, en is geen vastgesteld beleid van de provincie Zuid-Holland.

RONALD HAVERMAN
SHANITA RAMBHAROS
JOHANNES VERVOORDELDONK

SAMENVATTING

Snel van A naar B. Naar school, naar het werk, een bezoek aan vrienden of om goederen te bezorgen. Bereikbaar Zuid-Holland is belangrijk. We willen dat iedereen een snelle en veilige reis van deur tot deur maken op de manier waarvoor hij of zij kiest. Lopend, met de fiets, het openbaar vervoer, de auto of een combinatie daarvan. Technologische ontwikkelingen zoals autonoom rijden, digitalisering en de opkomst van Smart Mobility bieden kansen voor de mobiliteit van de toekomst die we graag aangrijpen. Tegelijkertijd helpt het optimaal benutten van alle verschillende vervoerswijzen het beperken van files op de weg.

Ondanks de opkomst van slimme vervoersalternatieven en mogelijkheden om slimmer gebruik te maken van alle infrastructuur, wordt er nog niet massaal slim gereisd. Vaak is de auto toch het meest aantrekkelijke alternatief. Daarom dienen de alternatieven tenminste gelijkwaardig gemaakt te worden aan de auto. Daarnaast is mobiliteit onlosmakelijk verbonden met menselijk gedrag. Het zijn juist die onbewuste processen, ons gewoontegedrag, wat ons maandag weer de auto in doet stappen. Het is daarom naast het aanbieden van vervoersalternatieven ook belangrijk om slimmer reisgedrag te stimuleren.

Covid-19 heeft ervoor gezorgd dat alternatieven zoals fietsen, lopen en thuiswerken veel kansrijker zijn geworden. Zaken zoals (noodgedwongen) thuiswerken dwingen ons uit ons gewoontegedrag waardoor we meer openstaan om ons gedrag in de toekomst aan te passen. Dit moment moet daarom worden aangegrepen om reizigers te stimuleren om blijvend slimmer te reizen.

In deze snelstudie zijn een groot aantal maatregelen van experts verzameld om mensen aan te zetten slimmer te reizen dan met een auto. Vervolgens zijn de maatregelen gerangschikt op zowel urgentie als kansrij kheid. Dit heeft geleid tot een set van achttien maatregelen die worden aanbevolen aan de provincie. Deze zijn te verdelen onder ‘harde maatregelen’ die slimmer reizen fysiek mogelijk en aantrekkelijker maken, en ‘zachte maatregelen’ die nodig zijn om een gedragsaanpak op maat te ontwerpen en reizigers te verleiden de slimme alternatieven te gebruiken. De maatregelen worden **hier** gepresenteerd.

Snelstudies zijn korte onderzoeken waarin in teamverband intensief aan oplossingen en verbetersuggesties rond de mobiliteit in Zuid-Holland gewerkt wordt. Snelstudies brengen vaart in het innovatieproces. Ze zijn gericht op het losmaken van creativiteit en goede ideeën en het snel ophalen van relevante informatie. Iedereen kan ideeën voor Snelstudies aandragen, iedereen kan ook meedoen. Lees hier meer over snelstudies.

Tot slot zijn er drie voorwaarden om een mobiliteitstransitie naar slimmer reizen te realiseren. Allereerst dienen zowel de harde als zachte maatregelen gerealiseerd te worden. Het een of het ander doen is onvoldoende, juist de combinatie van maatregelen vergroot de effectiviteit. Daarnaast dient meer ruimte en voordelen te worden verleend aan alternatieven ten opzichte van de auto. Alleen zo kan worden gezorgd dat alternatieven tenminste gelijkwaardig aan de auto worden. Zo wordt de keuzevrijheid van reizigers geoptimaliseerd. Tenslotte vereist het een goede samenwerking, zowel binnen de organisatie als met (maatschappelijke) organisaties, bedrijven en inwoners. Het mobiliteitssysteem is een systeem waar velen deel van uitmaken, en een succesvolle mobiliteitstransitie kan alleen samen worden bereikt.

1. INTRODUCTIE

Het is een bekend fenomeen, wanneer er een capaciteitsprobleem op wegen ontstaat werden er meer en bredere wegen aangelegd. De vraag is of dit vandaag de dag nog steeds dé oplossing is om de regio bereikbaarheid en leefbaar te houden. We kunnen inderdaad sneller van A naar B reizen zonder opstoppingen, maar de gemiddelde reistijd van mensen is al decennialang constant, zo'n 70 á 90 minuten per dag. We winnen dus geen reistijd ondanks de investeringen in ons infrastructuur, maar we zijn gemiddeld genomen langere afstanden gaan afleggen en gebruiken dus meer capaciteit. Dit wordt ook wel de **BREVER-wet** genoemd. Meer asfalt lijkt dus een averechts effect te hebben. Ook de **fundamentele filewet** onderkent dit effect door te laten zien dat nieuwe infrastructuur nieuwe activiteiten aantrekken, waardoor files terugkomen. Daarnaast is de ruimte in Zuid-Holland voor extra infrastructuur zeer beperkt.

Dit bekent niet dat het oplossen van files hopeloos is, maar dat het een andere denkwijze vereist. De situatie tijdens Covid-19 heeft laten zien dat files ook opgelost kunnen worden zonder de capaciteit te vergroten. Door slimmer gebruik te maken van onze capaciteit door meer te spreiden en door reisalternatieven (lopen, fiets, OV, deelmobiliteit) optimaal te benutten lijkt het mogelijk te zijn om onze regio bereikbaar te houden. Ook thuis werken en online vergaderen speelt hierbij een rol. Dit moment moeten wij daarom aangrijpen om blijvend slimmer te reizen, aangezien er bij reizigers sinds Covid-19 een urgentie lijkt te zijn om na te denken over anders, slimmer en zelfs niet reizen.

De omgeving stuurt ons gedrag vaak zonder dat we het doorhebben. Wil je gedrag langdurig veranderen dan dient de context optimaal te worden ingericht. De provincie Zuid-Holland werkt hard om slimme alternatieven te realiseren.

Vervoersalternatieven zijn deels al voor handen (treinverbindingen, fietspaden, etc.) en moeten deels nog worden ontwikkeld (MaaS, (overstap)hubs, etc.). Het uitbreiden van deze harde maatregelen is een belangrijke voorwaarde om mensen de mogelijkheid te geven een andere keuze te maken. Alleen komen onze keuzes vaak niet bewust, maar juist onbewust tot stand. Veel mensen zijn simpelweg niet bezig met hun mobiliteitsgedrag. Alleen inzetten op het bieden van keuzemogelijkheden is daarom ontoereikend in het behalen van de mobiliteitsdoelstellingen. Het bereiken van duurzame gedragsverandering, vraagt ook om het aanhaken op de onbewuste menselijke drijfveren die gedrag aansturen. Zowel deze harde als zachte maatregelen vormen samen ingrediënten om te komen tot een succesvolle mobiliteitstransitie.

In deze snelstudie onderzoeken wij hoe reizigers verleid kunnen worden tot het slimmer reizen. De titel van deze snelstudie luidt 'Hoe kun je reizigers verleiden om slimmer te reizen dan met de auto'. Een tikje prikkelende titel, waarmee bedoeld wordt dat de auto is vaak de meest vanzelfsprekende keuze van de reiziger is, maar niet in elke situatie de slimste optie voor de reiziger en de samenleving. De keuze voor een vervoersmiddel blijft uiteraard bij de reiziger, alleen lijkt de reiziger zich momenteel niet altijd bewust van de opties om slimmer te reizen dan met de auto. Daarnaast zijn slimme alternatieven voor de reiziger vaak nog niet gelijkwaardig aan de auto en is er daarmee ook werk aan de winkel voor beleidsmakers.

In de snelstudie staat de combinatie van slimme reisalternatieven aanbieden en verbeteren, en een gedragsaanpak centraal. Er wordt zowel gekeken naar mogelijke alternatieven voor de auto als naar maatregelen of gedragsinterventies om reizigers te verleiden om die alternatieven te gebruiken. De studie richt zich op de reiziger die open staat voor slimmer reizen binnen het personenvervoer. Maatregelen voor het slimmer organiseren van goederenvervoer zijn ook belangrijk maar worden in deze studie niet meegenomen. Het doel is om te komen tot een set slimme aanbevelingen waarmee de provincie aan de slag kan.

2. MOBILITEIT EN GEDRAG

2.1 De bewuste reiziger bestaat niet

Traditioneel wordt er bij gedragsverandering binnen mobiliteit gestuurd op het beïnvloeden van het rationele vermogen van de reiziger. De overtuiging is dat een keuze bewust wordt gemaakt. Intuïtief wordt gedacht dat door een goed aanbod aan te bieden, een financiële prikkel en door te informeren, een gedragsverandering automatisch tot stand komt. In de praktijk blijkt dat **meer dan 95 procent van onze keuzes onbewust worden gemaakt.** Het gedeelte in ons brein dat hier verantwoordelijk voor is, wordt ook wel de 'automatische piloot' genoemd. Aspecten zoals sociale motieven, weerstanden, emoties en gewoontegedrag spelen hierin een belangrijke rol. De keuze hoe 's ochtends naar je werk te gaan maak je waarschijnlijk zonder na te denken. Het gedeelte, verantwoordelijk voor het nemen van bewuste keuzes, noemt men ook wel het 'reflectieve brein'. Dit deel kost onze hersenen veel energie en komt daarom vaak pas in actie bij het nemen van belangrijke keuzes zoals de aanschaf van een auto. De bovengenoemde psychologische processen liggen aan de basis van hoe wij ons als mensen gedragen. Het begrijpen hiervan is dus een belangrijke voorwaarde om mobiliteitsgedrag te kunnen beïnvloeden.

2.2 Wat maakt ons gedrag

Een van de reden waarom gedragsverandering moeilijk te bereiken is omdat we met veel weerstanden of hindernissen worden geconfronteerd bij het veranderen van onze gewoontes. Een belangrijk model uit de gedragswetenschap (**COM-B**) categoriseert deze in drie groepen. Het stelt dat gedrag tot stand komt door een interactie tussen drie noodzakelijke condities: capability, opportunity en motivation.

Bekwaamheid

Een eerste belemmering kan de fysieke of mentale bekwaamheid zijn, ook wel capability genoemd. Je wilt bijvoorbeeld wel graag fietsen, maar door een blessure aan je been is dit niet mogelijk. Of je zou best eens een deelscooter willen gebruiken, alleen heb je geen idee hoe je de applicatie gebruikt die hiervoor nodig is.

Mogelijkheden

Gedragsverandering kan ook gehinderd worden door zaken in de fysieke of sociale omgeving. Deze worden ook wel mogelijkheden of opportunity genoemd. Ligt er bijvoorbeeld een veilige fietsroute of zijn er voldoende stallingsmogelijkheden om je fiets kwijt te kunnen op het werk. Of biedt je werkgever de mogelijkheid om thuis te werken en buiten de spits te reizen. Daarnaast maken we het onderscheid met de sociale omgeving. Je hebt twee auto's net als de rest van de straat, "dit is toch heel normaal?". Dit principe wordt in de gedragswetenschap ook wel '**sociale bewijskracht**' genoemd. Hoe gunstiger de context, des te groter de kans dat mensen zich richting het gewenste gedrag bewegen.

Zelf barrières identificeren? Probeer de Barrier Identication Tool eens.

Motivatie

Tenslotte kunnen onze interne 'reflectieve' en 'automatische' mechanismen in ons brein, gedrag zowel bevorderen als verhinderen. Dit valt onder de categorie motivatie of motivation. Er zijn allerlei rationele motieven om geen auto te bezitten. Mocht je veel waarde hechten aan je gezondheid dan kan dat een goede reden zijn de fiets boven de auto te verkiezen om naar je werk te reizen. Daarnaast zijn er ook irrationele motieven die onze vervoerskeuze beïnvloeden. Automobilisten richten zich doorgaans alleen op de voordelen van autobezit, waarbij de nadruk wordt gelegd op voordelen als individualiteit en vrijheid in verhouding tot significante lasten zoals hoge tankkosten of in het verkeer doorgebrachte tijd.

Wanneer positieve eigenschappen overdreven zijn en negatieve overschaduwen, wat leidt tot een algeheel positief oordeel, is het '**halo-effect**' aan het werk. Daarnaast kunnen mensen hun sociale status en persoonlijk imago ontlenen aan autobezit. Recent **onderzoek** laat zien dat naast het gebruik van regelgeving om autobezit te verminderen of duurzaam reisgedrag te bevorderen, beleidsinterventies gericht op attitudeverandering juist effectief kunnen blijken in het veranderen van gedrag.

Het identificeren van deze barrières en het onderzoeken hoe deze te overwinnen, is een noodzakelijke stap in het succesvol kunnen toepassen van gedragsinzichten.

2.3 Wat zijn de wensen van reizigers

Een model dat ons inzicht geeft in wat voor reizigers sturend is bij het kiezen van een modaliteit is de **klantwensenpiramide van Van Hagen**. Oorspronkelijk is de piramide ontwikkeld door de NS, maar deze kan ook toegepast worden in **andere sectoren dan de spoorsector**.

De piramide is opgebouwd uit **vijf lagen welke onderverdeeld kunnen worden in drie hoofdlagen.** De onderste laag van de piramide vormt het het fundament vormt voor een prettige reis: veiligheid en betrouwbaarheid. De lagen die hierop volgen vormen de kernwaarde voor de verplaatsing en zijn belangrijk om een reiziger het gevoel te geven dat hij wordt gewaardeerd. Deze lagen bestaan uit snelheid en gemak. Tot slot zijn in de top van de piramide de lagen te zien die de 'satisfiers' worden genoemd. Deze zijn vereist voor reizigers om een gevoel van vrijheid te creëren. Dit zijn comfort en beleving.

Het ontbreken van deze klantwensen kan voor een reiziger worden beschouwd als hindernis voor het veranderen van reisgedrag. Een modaliteit moet aan alle lagen van de piramide voldoen om voor reizigers aantrekkelijk te zijn. Samen vormen zij de condities voor capability, opportunity en motivation, waardoor gedrag tot stand komt. Bij het realiseren van deze wensen zit echter wel een volgordelijkheid: de kwaliteiten onder in de piramide het belangrijkst. Deze dienen dan ook gerealiseerd te worden voordat aan de kwaliteiten hoger in de piramide aandacht wordt besteed. Maar als in de lagen die daarop volgen onvoldoende wordt voldaan, kan dit demotiverend werken.

Tot slot is het belangrijk om te realiseren dat voor de reizigers vaak niet de objectieve kwaliteiten van modaliteiten sturend is, maar hun 'eigen' **ervaren kwaliteit**. Objectieve metingen die laten zien dat een trein bijvoorbeeld in 99% van de gevallen op tijd rijdt wegen minder zwaar dan de persoonlijke ervaring met vertragingen.

2.4 De keuzevrijheid van reizigers optimaliseren

Waarom kiest een reiziger ervoor om slimmer te reizen? Aangenomen wordt dat dit gebeurt als de kwaliteitservaring van een slim reisalternatief beter of gelijk is aan die van een autorit. Als de klantwensenpiramide als uitgangspunt wordt genomen, lijkt de auto altijd te kunnen voldoen aan alle lagen. Dat geldt vaak nog niet voor slimme alternatieven voor de auto.

De vraag is echter of het een eerlijke strijd is zoals betoogd in **Het recht van de snelste (2020)**. De auto is in veel gevallen inderdaad sneller en vereist bijvoorbeeld geen first/last mile oplossing zoals het OV, maar dat was anders geweest als de openbare ruimte niet hiervoor was ingericht. Verder is een veelgenoemde reden bij ouders om hun kinderen met de auto naar school te brengen, dat het niet veilig genoeg is om te fietsen. Dat is zo gek nog niet gezien de auto de meeste ruimte krijgt in onze openbare ruimte, ten koste van wat de klantwensenpiramide als een van de fundamenten stelt om te kunnen voldoen aan de kwaliteitseisen van reizigers: veiligheid. De inrichting van straten en steden wordt beschouwd als enkel een technisch probleem, dat wordt aangepakt met richtlijnen en specificaties. Dit heeft bijgedragen aan een daling van het aantal dodelijke verkeersslachtoffers van tachtig procent sinds begin jaren zeventig. De risicoanalyses van de Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) zijn wetenschappelijk goed onderbouwd. De vraag die gesteld kan worden is waarom we de kans om op straat dood te gaan in wiskundige formules proberen te vatten. De inrichting van een stad is geen technisch probleem maar een **maatschappelijke keuze**.

Behalve dat de auto de meeste ruimte krijgt, heeft de auto vaak ook financiële voordelen die belemmeringen voor het aanschaffen of gebruiken van auto's wegnemen. Inmiddels zijn we goed op weg met het optimaliseren van de keuzevrijheid van de reiziger doordat er meer slimme alternatieven worden aangeboden. Maar we hebben nog een weg te gaan om deze alternatieven gelijkwaardig aan de auto te maken en dus de keuzevrijheid voor de reiziger te optimaliseren.

3. MOGELIJKHEDEN

Oplossingen om slimme alternatieven gelijkwaardig te maken aan de auto en dus de keuzemogelijkheden voor reizigers te optimaliseren zijn op verschillende manieren verzameld tijdens deze snelstudie. Eerst zijn twee brainstormsessies gehouden. Hieraan hebben zowel collega's als externe partijen een bijdrage geleverd. De uitkomsten van de brainstorm zijn te vinden in **bijlage A.** Aanvullend zijn er interviews gehouden met experts binnen de provincie op het gebied van fiets, OV en wegontwerp. Ook zijn er interviews afgenomen met TU Delft, Sweco, Studio Bereikbaar, MRDH, de Verkeersonderneming, de Provincie Noord-Holland, Goedopweg, Brainport Smart Mobility, het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) en het Behavioural Insights Team (BIT) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW). Tot slot is ook een literatuurstudie gedaan. Dit heeft uiteindelijk geleid tot **65 oplossingen**. Deze worden op de volgende pagina gepresenteerd.

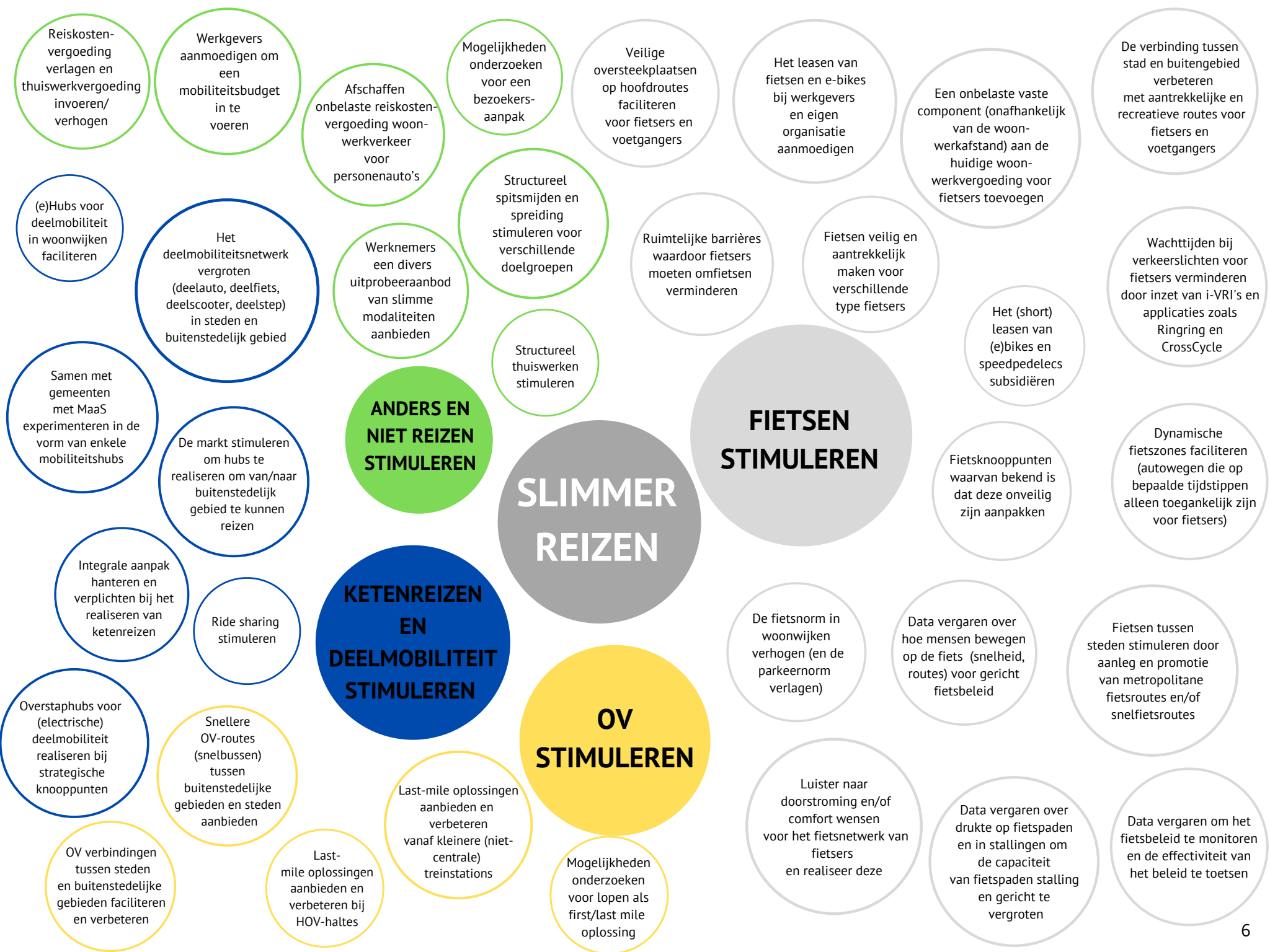
SLIMMER REIZEN
ANDERS EN NIET REIZEN STIMULEREN
FIETSEN STIMULEREN
KETENREIZEN EN DEELMOBILITEIT STIMULEREN
OV STIMULEREN
Reiskosten-vergoeding verlagen en thuiswerkvergoeding invoeren/ verhogen
Werkgevers aanmoedigen om een mobiliteitsbudget in te voeren
Afschaffen onbelaste reiskosten-vergoeding woon-werkverkeer voor personenauto's
Mogelijkheden onderzoeken voor een bezoekers-aanpak
Veilige oversteekplaatsen op hoofdroutes faciliteren voor fietsers en voetgangers
Het leasen van fietsen en e-bikes bij werkgevers en eigen organisatie aanmoedigen
Een onbelaste vaste component (onafhankelijk van de woon-werkafstand) aan de huidige woon-werkvergoeding voor fietsers toevoegen
De verbinding tussen stad en buitengebied verbeteren met aantrekkelijke en recreatieve routes voor fietsers en voetgangers
(e)Hubs voor deelmobiliteit in woonwijken faciliteren
Het deelmobiliteitsnetwerk vergroten (deelauto, deelfiets, deelscooter, deelstep) in steden en buitenstedelijk gebied
Werknemers een divers uitprobeeraanbod van slimme modaliteiten aanbieden
Structureel spitsmijden en spreiding stimuleren voor verschillende doelgroepen
Structureel thuiswerken stimuleren
Ruimtelijke barrières waardoor fietsers moeten omfietsen verminderen
Fietsen veilig en aantrekkelijk maken voor verschillende type fietsers
Het (short) leasen van (e)bikes en speedpedelecs subsidiëren
Wachttijden bij verkeerslichten voor fietsers verminderen door inzet van i-VRI's en applicaties zoals Ringring en CrossCycle
Samen met gemeenten met MaaS experimenteren in de vorm van enkele mobiliteitshubs
De markt stimuleren om hubs te realiseren om van/naar buitenstedelijk gebied te kunnen reizen
Fietsknooppunten waarvan bekend is dat deze onveilig zijn aanpakken
Dynamische fietszones faciliteren (autowegen die op bepaalde tijdstippen alleen toegankelijk zijn voor fietsers)
Integrale aanpak hanteren en verplichten bij het realiseren van ketenreizen
Ride sharing stimuleren
De fietsnorm in woonwijken verhogen (en de parkeernorm verlagen)
Data vergaren over hoe mensen bewegen op de fiets (snelheid, routes) voor gericht fietsbeleid
Fietsen tussen steden stimuleren door aanleg en promotie van metropolitane fietsroutes en/of snelfietsroutes
Overstaphubs voor (electrische) deelmobiliteit realiseren bij strategische knooppunten
Snellere OV-routes (snelbussen) tussen buitenstedelijke gebieden en steden aanbieden
Last-mile oplossingen aanbieden en verbeteren vanaf kleinere (niet-centrale) treinstations
Luister naar doorstroming en/of comfort wensen voor het fietsnetwerk van fietsers en realiseer deze
Data vergaren over drukte op fietspaden en in stallingen om de capaciteit van fietspaden stalling en gericht te vergroten
Data vergaren om het fietsbeleid te monitoren en de effectiviteit van het beleid te toetsen
OV verbindingen tussen steden en buitenstedelijke gebieden faciliteren en verbeteren
Last-mile oplossingen aanbieden en verbeteren bij HOV-haltes
Mogelijkheden onderzoeken voor lopen als first/last mile oplossing

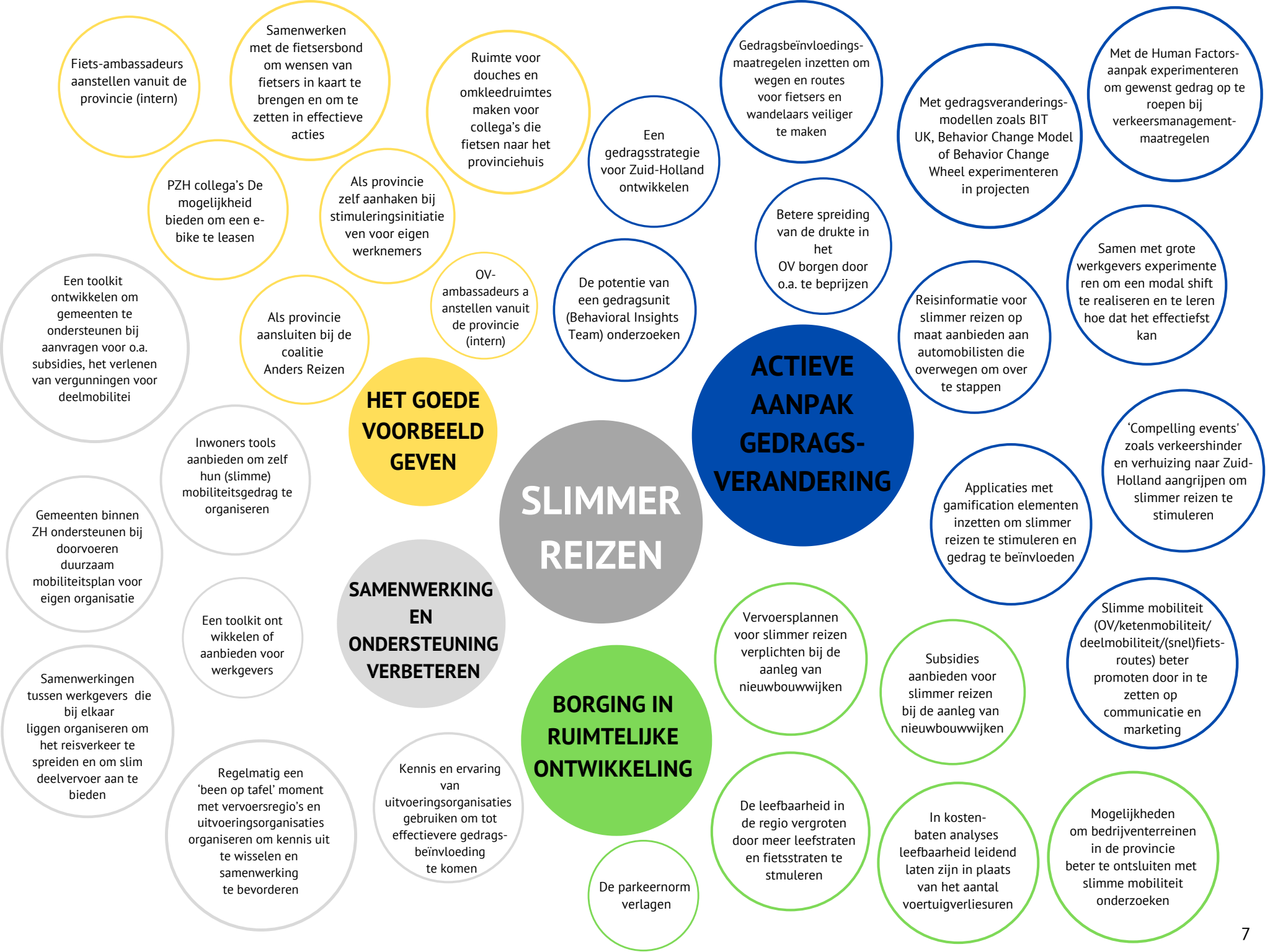
SLIMMER REIZEN
HET GOEDE VOORBEELD GEVEN
ACTIEVE AANPAK GEDRAGS-VERANDERING
SAMENWERKING EN ONDERSTEUNING VERBETEREN
BORGING IN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING
Fiets-ambassadeurs aanstellen vanuit de provincie (intern)
Samenwerken met de fietsersbond om wensen van fietsers in kaart te brengen en om te zetten in effectieve acties
Ruimte voor douches en omkleedruimtes maken voor collega's die fietsen naar het provinciehuis
PZH collega's De mogelijkheid bieden om een e-bike te leasen
Als provincie zelf aanhaken bij stimuleringsinitiatie ven voor eigen werknemers
OV-ambassadeurs a anstellen vanuit de provincie (intern)
Als provincie aansluiten bij de coalitie Anders Reizen
Een toolkit ontwikkelen om gemeenten te ondersteunen bij aanvragen voor o.a. subsidies, het verlenen van vergunningen voor deelmobilitei
Inwoners tools aanbieden om zelf hun (slimme) mobiliteitsgedrag te organiseren
Gemeenten binnen ZH ondersteunen bij doorvoeren duurzaam mobiliteitsplan voor eigen organisatie
Een toolkit ont wikkelen of aanbieden voor werkgevers
Samenwerkingen tussen werkgevers die bij elkaar liggen organiseren om het reisverkeer te spreiden en om slim deelvervoer aan te bieden
Regelmatig een 'been op tafel' moment met vervoersregio's en uitvoeringsorganisaties organiseren om kennis uit te wisselen en samenwerking te bevorderen
Kennis en ervaring van uitvoeringsorganisaties gebruiken om tot effectievere gedrags-beïnvloeding te komen
Een gedragsstrategie voor Zuid-Holland ontwikkelen
De potentie van een gedragsunit (Behavioral Insights Team) onderzoeken
Gedragsbeïnvloedings-maatregelen inzetten om wegen en routes voor fietsers en wandelaars veiliger te maken
Betere spreiding van de drukte in het OV borgen door o.a. te beprijzen
Met gedragsveranderings-modellen zoals BIT UK, Behavior Change Model of Behavior Change Wheel experimenteren in projecten
Met de Human Factors-aanpak experimenteren om gewenst gedrag op te roepen bij verkeersmanagement-maatregelen
Reisinformatie voor slimmer reizen op maat aanbieden aan automobilisten die overwegen om over te stappen
Samen met grote werkgevers experimente ren om een modal shift te realiseren en te leren hoe dat het effectiefst kan
Applicaties met gamification elementen inzetten om slimmer reizen te stimuleren en gedrag te beïnvloeden
'Compelling events' zoals verkeershinder en verhuizing naar Zuid-Holland aangrijpen om slimmer reizen te stimuleren
Vervoersplannen voor slimmer reizen verplichten bij de aanleg van nieuwbouwwijken
Subsidies aanbieden voor slimmer reizen bij de aanleg van nieuwbouwwijken
Slimme mobiliteit (OV/ketenmobiliteit/ deelmobiliteit/(snel)fiets-routes) beter promoten door in te zetten op communicatie en marketing
De leefbaarheid in de regio vergroten door meer leefstraten en fietsstraten te stmuleren
In kosten-baten analyses leefbaarheid leidend laten zijn in plaats van het aantal voertuigverliesuren
Mogelijkheden om bedrijventerreinen in de provincie beter te ontsluiten met slimme mobiliteit onderzoeken
De parkeernorm verlagen

4. AANBEVELINGEN

In het vorige hoofdstuk zijn de **65 verzamelde maatregelen** gepresenteerd. Om tot een set slimme aanbevelingen te komen waarmee de provincie mee aan de slag kan, zijn de maatregelen samen met experts binnen de organisatie gescoord op **twee criteria.** Deze worden hieronder toegelicht. Aan het scoringsproces hebben experts met verschillende expertise bijgedragen. Hun scores zijn meegenomen in de totale weging, welke uiteindelijk heeft geleid tot een set van **achttien kansrijke maatregelen** die op de volgende pagina worden gepresenteerd.

Urgentie

- Door de corona crisis wordt door veel reizigers nagedacht over anders en niet reizen, dit momentum moeten wij daarom nu aangrijpen om mensen te verleiden om blijvend slimmer te reizen;
- Steden binnen de provincie (Den Haag, Rotterdam) zijn momenteel bezig met het leefbaar maken van openbare ruimte, er is dus al momentum.

Kansrijkheid

- Er is kennis beschikbaar om deze maatregel te realiseren (bijvoorbeeld de maatregel is eerder gerealiseerd, er zijn voorbeelden beschikbaar, best practices);
- Er zijn aanknopingspunten met andere partijen/projecten waardoor er samenwerkingsmogelijkheden zijn om deze maatregel te realiseren (bijvoorbeeld MRDH, Bereikbaar Haaglanden en Rijnland, Verkeersonderneming);
- Er is capaciteit en draagvlak om de maatregel verder te brengen.

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.
Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
Stuur aan op structureel thuiswerken
Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.
Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
Experimenteer met het Human Factorsmodel
Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Harde maatregelen

Slimmer reizen is alleen mogelijk als een reiziger de optie heeft om anders dan met de auto te reizen. Hiervoor moeten dus de infrastructuur, de vervoersopties en de financiële middelen die slimmer reizen fysiek mogelijk maken in de basis op orde zijn. Daarnaast moeten een aantal bestaande alternatieven even aantrekkelijk als de auto worden zodat de reiziger meerdere gelijkwaardige reisopties heeft om uit te kiezen. Alleen op deze manier kan de keuzevrijheid van de reiziger worden geoptimaliseerd. Tijdens de snelstudie zijn negen maatregelen geidentificeerd om dit te realiseren. Deze worden beschouwd als de ‘harde’ maatregelen die vereist zijn om fysiek slimmer te kunnen reizen.

Klik op een harde maatregel om de toelichting en aanbeveling te zien.

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- **Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker**
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker (1)

De afgelopen maanden zien we een wereldwijde fietsrevolutie. Binnen en buiten Europa experimenteren steden met extra ruimte voor de fiets, zoals de Pop-Up Bike Lanes in Berlijn. In Nederland is er een uitgebreid fietsnetwerk en wordt er van jongs af aan gefietst, maar er is zeker nog veel winst te behalen, bijvoorbeeld als het gaat om het fietsen tussen steden en naar werk. Sinds de uitbraak van Covid-19 laten meerdere onderzoeken zien dat mensen de intentie hebben om blijvend meer te fietsen. Dit moment biedt kansen om deze intentie daadwerkelijk om te zetten in (structureel) gedrag. Uit deze snelstudie komen de volgende aanbevelingen om fietsgebruik te stimuleren en aantrekkelijker te maken.

Stimuleer fietsen tussen steden door aanleg en promotie van metropolitane fietsroutes en/of snelfietsroutes

Binnen steden wordt inmiddels veel gefietst, maar tussen steden ligt nog een enorme potentie voor de fiets. Onder andere door de opkomst van de elektrische fiets worden afstanden tot 15 á 20 km voor grote groepen in de samenleving behapbaar met de fiets. De afgelopen jaren is de provincie bezig geweest met de aanleg van snelfietsroutes. Om fietsen aantrekkelijk te houden wordt aangeraden om te blijven investeren in het uitbreiden van het fietsnetwerk. Omdat het fietsnetwerk deel uitmaakt van verschillende verkeers- en vervoersregio's zal dit in samenwerkingsverband moeten gebeuren. Ook zal een dergelijke samenwerking kennisdeling bevorderen.

Aanbeveling

- Treed op als regisseur en richt een samenwerking op met de zeven verkeers- en vervoersregio's (MRDH, Holland Rijnland, Midden-Holland, Drechtsteden, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee en de Alblasserwaard) en onderzoek samen hoe het fietsnetwerk die steden en buitengebieden verbinden aantrekkelijker kan worden gemaakt. Denk hier bijvoorbeeld aan de aanleg van recreatieve routes of de aanbevelingen uit de Fietsvisie 2040 van de fietsersbond.

Klik hier voor de volgende fietsmaatregel

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- **Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker**
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker (2)

Verbeter de fietsveiligheid

Het gevoel van veiligheid wordt in de klantwenspiramide beschreven als het fundament voor een prettige reis. Een belangrijke basisvoorwaarde voor inwoners om op de fiets te stappen. Het is belangrijk om hierbij te focussen op de veiligheid en aantrekkelijkheid van fietsen voor verschillende type fietsers (reguliere fietsen, bakfietsen, e-bikes, speedpedelecs). De toegenomen snelheidsverschillen en drukte op de fietspaden zorgen dat fietsenpaden aan hun maximumcapaciteit komen en de eerste fietsfiles ontstaan. Aanbevolen wordt om samen met verkeers- en vervoersregio's en maatschappelijke organisaties de veiligheid voor fietsers verder te verbeteren, bijvoorbeeld binnen het bestaande programma voor verkeersveiligheid.

Aanbeveling

- Treed op als regisseur en richt een samenwerking op met de zeven verkeers- en vervoersregio's (MRDH, Holland Rijnland, Midden-Holland, Drechtsteden, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee en de Alblasserwaard) en maatschappelijke organisaties zoals Fietsersbond en ANWB om te inventariseren waar de gevaarlijke knooppunten zijn en onderzoek nader welke maatregelen er nodig zijn om deze veiliger te maken. Denk hierbij aan bijvoorbeeld aan het realiseren van veilige oversteekplaatsen of het invoeren van snelheidslimieten.
- Koppel de fietsveiligheidsmaatregelen aan een gedragsscan (zie maatregel **Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan**).

Klik hier voor de volgende fietsmaatregel

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- **Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker**
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker (3)

Luister naar wensen van fietsers en realiseer deze

Fietsers weten zelf het best wat nodig is om fietsen tot een aangenaam en slim reisalternatief te maken. Door fietsers actief te blijven betrekken bij het verbeteren en aantrekkelijker maken van het fietsnetwerk kan het draagvlak worden vergroot om te blijven fietsen, om meer te fietsen en/of om anderen in hun omgeving te stimuleren om ook te gaan fietsen.

Aanbevelingen

- Vraag fietsers actief naar hun wensen voor het fietsnetwerken door een campagne op te zetten in samenwerking met bijvoorbeeld de Fietsersbond, de ANWB, de Dutch Cycling Embassy en interne en externe fietsambassadeurs.
- Zet ook niet conventionele methoden en netwerken in om fietserswensen op te halen zoals online participatietools en burgerwetenschap (zie maatregel **Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel burgerwetenschap**) omdat via de bestaande kanalen vaak maar een kleine niet representatieve groep vertegenwoordigd is. Met name jonge mensen lijken ondervertegenwoordigd in de participatie.

Klik hier voor de volgende fietsmaatregel

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- **Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker**
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker (4)

Onderzoek mogelijkheid tot leasen van fietsen en e-bikes bij werkgevers en eigen organisatie

Een andere waargenomen ontwikkeling sinds Covid-19 is dat reizigers de voorkeur hebben voor individueel transport en minder bereid zijn het OV te gebruiken. Voor korte afstanden zie je steeds vaker dat de reguliere fiets als alternatief voor het OV wordt gebruikt. Voor iets grotere afstanden kan de e-bike worden gebruikt. E-bikes hebben tegenwoordig een actieradius **tussen de 30 en 90 km** afleggen. Bovendien wordt vaak door fietsers gezegd dat ze het acceptabel vinden om 15 tot 20 minuten op de fiets te zitten. De e-bike kan dus een uitkomst bieden om slimmer reizen mogelijk te maken wanneer er lange afstanden moeten worden afgelegd waarvoor er geen mogelijkheid of bereidheid is om het OV te gebruiken.

Helaas is de prijs van een e-bike voor velen nog een belemmering om de e-bike aan te schaffen en dus om slimmer te reizen. Gelukkig kan deze drempel worden weggenomen met de nieuwe **fietsleaseregeling** die sinds 1 januari 2020 is ingegaan. Een mooi moment, gezien door Covid-19 de interesse voor de leasefiets onder leaseautorijders blijkt te zijn **gestegen**. Echter blijkt het niet in alle gevallen gunstig te zijn om gebruik te maken van deze fietsleaseregeling. Hier zal dus eerst nader onderzoek naar moeten worden gedaan.

Aanbevelingen

- Onderzoek hoe het fietsleaseplan zich verhoudt tot huidige fietsvergoedingsregelingen en in welke gevallen het gunstig is om gebruik te maken van de fietsleaseregeling.
- Indien gunstig, moedig werkgevers aan de fietsregeling beschikbaar te stellen voor werknemers. Doe dit in samenwerking met uitvoeringsorganisaties die ervaring en contact hebben met (grote) werkgevers in de provincie.
- Onderzoek eventuele andere manieren om e-bike bezit en/of gebruik te stimuleren.

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- **Onderzoek lopen als first/last mile oplossing**
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Onderzoek lopen als first/last mile oplossing

Tijdens de interviews hebben verschillende experts de potentie van lopen van/naar OV-knooppunten (als first/last mile oplossing voor met name het OV) benadrukt. De provincie is op verschillende manieren actief geweest met het inzetten op lopen. Zo is er een aanjager voor lopen binnen RWB en is de provincie aangehaakt bij het platform **Ruimte voor lopen**, het platform dat zich inzet om de potentie van lopen beter te benutten geïnitieerd door het ministerie van IenW, Wandelnet en CROW. Ook rondom de haltevisie en ketenmobiliteit is al enige aandacht voor lopen. Dat is echter nog gefragmenteerd. Het zou goed zijn om duidelijke speerpunten te koppelen aan concreet loopbeleid.

Aanbeveling

- Richt als provincie een team op dat verschillende afdelingen vertegenwoordigt om huidige ideeën voor lopen bij elkaar te brengen en deze te vertalen naar concreet beleid. Een mogelijk aanknopingspunt is lopen te koppelen aan de haltevisie binnen het OV.

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- **Stuur aan op structureel thuiswerken**
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Stuur aan op structureel thuiswerken

Een van de korte-termijn-aanpak (KTA) maatregelen die tijdens het BO-MIRT werd vastgelegd is het stimuleren van het thuiswerken, om zo reizen te vermijden. In het klimaatakkoord van 2019 werd gesproken over het stimuleren van een dagje thuiswerken, maar inmiddels is gebleken dat de meeste organisaties over digitale middelen beschikken om langdurig veilig op afstand te kunnen werken en dat het draagvlak hiervoor is **toegenomen**. Dit is het moment om structureel thuiswerken en online vergaderen te borgen. Wel zal nader moeten worden onderzocht hoe het structureel thuiswerken definitief vorm zal krijgen.

Aanbevelingen

- Onderzoek hoe het structureel thuiswerken en online vergaderen definitief vorm kan krijgen en welke eisen er worden gesteld om dit te realiseren (bijvoorbeeld thuiswerkvergoedingen, verbetering van digitale infrastructuur). Dit onderzoek kan bijvoorbeeld met de uitvoerders van het BO-MIRT worden opgezet en uitgevoerd.
- Onderzoek welke rol de provincie of rijksoverheid kan spelen in het tegemoetkomen van deze eisen.
- Jaag als provincie het thuiswerken vervolgens aan als de basis op orde is. Doe dit in samenwerking met uitvoeringsorganisaties die ervaring en contact hebben met (grote) werkgevers in de provincie.

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- **Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding**
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding

In het verleden zijn o.a. door het ministerie van IenW pogingen gedaan om spitsmijden en spreiding te stimuleren. Helaas nog zonder succes. Covid-19 heeft er echter voor gezorgd dat het mogelijk is geworden om lessen, colleges of vergaderingen (gedeeltelijk) digitaal bij te wonen. Dit biedt reizigers meer flexibiliteit doordat zij niet meer verplicht worden om op een bepaald tijdstip ergens fysiek aanwezig te zijn en dus niet of gespreid in de tijd kunnen reizen. Momenteel ontbreekt nog kennis over het draagvlak (na Covid-19) voor de maatregelen en hoe deze slim te organiseren.

Aanbevelingen

- Onderzoek het huidige draagvlak voor spitsmijden en spreiding. Dit kan bijvoorbeeld worden onderzocht met de uitvoerders van het BO-MIRT of met de coalitie **Anders Reizen**.
- Onderzoek welke kennis en instrumenten er nodig zijn om het spitsmijden en spreiding te organiseren. De maatregel is enkel effectief als niet iedereen op hetzelfde tijdstip gaat reizen en moet dus goed worden georganiseerd.
- Moedig vervolgens bedrijven aan om de maatregel op te nemen en te stimuleren bij hun werknemers. Doe dit in samenwerking met uitvoerings-organisaties die ervaring en contact hebben met (grote) werkgevers in de provincie.

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- **Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget**
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget

Vaak bieden werkgevers de mogelijkheid voor maar één vergoeding voor één type vervoerswijze. Over het algemeen is dat de (lease)auto. Verschillende en slimmere vervoerswijzen naast elkaar gebruiken is daardoor vaak niet aantrekkelijk voor werknemers. Om te voorkomen dat de auto de meest optimale keuze blijft voor werknemers, wordt aangeraden om starre reisvergoedingen terug te dringen naar een mobiliteitsbudget die voor verschillende vervoerswijzen kan worden ingezet. Hiermee krijgt de reiziger vrijheid om verschillende vervoerswijzen uit te proberen. Ook zorgt dit ervoor dat reiziger per dag kan kiezen hoe er gereisd wordt afhankelijk van bijvoorbeeld het weer of de afspraken die hij heeft. Dit biedt de reiziger meer flexibiliteit. Tegelijkertijd vereist dit een aanpassing in de fiscale regels, wat betekent dat de maatregel wijzigingen op nationaal niveau vereist.

Aanbevelingen

- Onderzoek de belemmeringen door huidige landelijke fiscale regels voor invoering van het mobiliteitsbudget en lobby bij het rijk (in IPO verband) voor aanpassing van de regels.
- Stel vervolgens een mobiliteitsbudget beschikbaar voor de eigen organisatie en moedig andere werkgevers aan om deze ook in te voeren. Doe dit in samenwerking met uitvoeringsorganisaties die vaak al contacten hebben met (grote) werkgevers binnen de provincie.

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- **Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap**
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap

Tegenwoordig worden burgers steeds vaker gevraagd actief te participeren door hun kennis in te brengen of data te verzamelen. Deze zogenaamde **burgerwetenschap (of citizen science)** blijkt vaak een **succes**. Gezien de potentie van burgerwetenschap kan het in het kader van slimmer reizen ingezet worden om inzichten te krijgen over hoe slimmer reizen effectief kan worden gestimuleerd. Behalve dat hiermee kosten aan onderzoekbureaus kan worden bespaard, kan het ook nieuwe ontwikkelingen bevorderen door opgehaalde informatie als open data aan te bieden. De data blijft immers van de reiziger, en op deze manier wordt voorkomen dat interessante data eigendom wordt van externe partijen die dure diensten aanbieden en de algemene toegang beperken. Er liggen mooie kansen voor de provincie om deze trend te benutten en een actievere relatie met de inwoners aan te gaan.

Aanbevelingen

- Onderzoek de kansen voor het opzetten van een burgerwetenschap initiatief. Kijk hierbij welke partijen benaderd moeten worden om in contact te komen met inwoners (gemeente of uitvoeringsorganisaties) en welke tools ingezet kunnen worden voor het faciliteren van burgerwetenschap. Bekijk de mogelijkheden die **OpenStad** biedt. Dit is het open source project waar de provincie al bij betrokken is.
- Zet vervolgens een eigen burgerwetenschap initiatief op om mee te experimenteren. Ter inspiratie kan worden gekeken naar twee recente voorbeelden: **verkeerstellingen in België**, **de Snuffelfiets** van de provincie Utrecht en de participatie initiatieven van de gemeente Den Haag in OpenStad. Een mooi aanknopingspunt voor de eigen provincie is het gebrek aan fietsdata (hoe mensen bewegen op de fiets (snelheid, routes), drukte op fietspaden en in stallingen, wensen van fietsgebruikers). Deze inzichten zijn vereist om het fietsen veilig en aantrekkelijk te houden.

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- **Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren**
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren (1)

Met een alternatief voor de auto kun je vaak niet in één keer van deur tot deur reizen. Vaak moet er een combinatie van vervoermogelijkheden worden gebruikt. Hiervoor moet dus overgestapt worden van het ene vervoermiddel op het andere. Dit kan worden gefaciliteerd door een hub, oftewel een fysieke locatie die de overstap(slag) naar de meest optimale modaliteit voor de vervolgreis mogelijk maakt (zie de **startnotitie van de Mobiliteitsalliantie**). Hubs hebben vaak een strategische ligging en kunnen door aanbod van private, publieke en deelmobiliteit ervoor zorgen dat vraag- en aanbod van vervoersmodaliteiten naadloos op elkaar aansluiten. Hierdoor kunnen zij zorgen voor een betere verbinding tussen bijvoorbeeld stad en buitengebied.

Hubs in deze vorm zijn een redelijk nieuw fenomeen die momenteel bij tal van organisaties enorm in de belangstelling staan. Het realiseren van hubs vraagt daarom eerst te onderzoeken en te experimenteren om de vereisten van hubs te bepalen, zowel de fysieke eisen als de eisen voor gedragsverandering bij eindgebruikers. Voor de provincie zijn de volgende kansrijke acties geïdentificeerd om met hubs te experimenteren en nader onderzoek te doen.

Experimenteer met MaaS samen met gemeenten in de vorm van enkele mobiliteitshubs

Op het moment lopen in Nederland diverse pilots rond Mobility as a Service (MaaS). In Zuid-Holland loopt een **pilot** in opdracht van **IenW**, waarbij diverse partners betrokken zijn. De provincie is hierbij aangehaakt in de begeleidingsgroep. De verwachting is dat MaaS in de toekomst een belangrijke bijdrage kan leveren aan de mobiliteitstransitie naar slimmer reizen.

Aanbeveling

- Monitor en leer van MaaS pilot Zuid-Holland en ook andere IenW pilots in Nederlands.
- Bepaal de kansrijkheid voor MaaS als effectieve maatregel voor stimuleren slimmer reizen op hubs.
- Neem de regie en experimenteer met hubs samen met regionale vervoerders en werkgevers op locaties in Zuid-Holland zoals bovengenoemde OV-knooppunten.

Klik hier voor de volgende hubmaatregel

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- **Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren**
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren (2)

Experimenteer met gemeenten met eHubs in woon-wijken

eHubs zijn hubs waar elektrisch deelmobiliteit (e-scooter, elektrische auto en elektrische fietsen) wordt aangeboden. In Nederland zijn momenteel drie gemeenten betrokken bij het Europees eHUBS project: de gemeenten **Amsterdam**, **Nijmegen en Arnhem**. Deze worden ondersteund door de **Interreg North West Europe (NWE) subsidie**. Ook zijn universiteiten waaronder de TU Delft onderdeel van het programma en delen zij **kennis** rondom het thema. Er is dus al enige kennis en ervaring beschikbaar te zijn om eHubs in woonwijken te realiseren, en gezien de potentie van hubs moet hiervan gebruik worden gemaakt om de provincie te verreiken. Verwacht wordt dat grote gemeenten hun weg wel vinden. Kleine gemeenten (in het buitengebied) missen vaak kennis en capaciteit.

Aanbeveling

- Stimuleer gemeenten in de provincie om te experimenteren met (e)Hubs in woonwijken. Dit kan door het volgende te doen:
  - Treed op als kennismakelaar door bijvoorbeeld kennissessies met de bovengenoemde partijen te organiseren om kennis en best practices over het realiseren van (e)Hubs te vergaren. Bied de mogelijkheid aan gemeenten in de provincie om aan te haken bij deze kennissessies om inspiratie op te doen over het realiseren van (e)Hubs in woonwijken.
  - Steun kleine gemeenten in het experimenteren met (e)Hubs. De business case voor hubs in het buitengebied lijkt op het eerste gezicht ingewikkeld. Onderzoek en experimenteer samen met enkele gemeente de kansrijkheid van een business case in het buitengebied.

Klik hier voor de volgende hubmaatregel

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- **Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren**
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren (3)

Experimenteer bij OV-knooppunten met overstapfunctie voor deelmobiliteit

De provincie onderzoekt de ontwikkeling van strategische knooppunten binnen de regio. Hierbij zijn enkele OV-knooppunten geïdentificeerd waarbij een overstapfunctie (hub) naar deelmobiliteit kansrijk blijkt. Zo zijn de bedrijventerreinen gelegen bij Sassenheim en Zoeterwoude nu alleen goed met de auto te bereiken. Het aanbieden van deelmobiliteit bij de naastgelegen stations stimuleert mogelijk ketenreizen naar bedrijven op deze terreinen. Grote werkgevers zoals Akzo Nobel en Heineken staan open om gezamenlijk de mogelijkheid te verkennen om slimmer reizen onder werknemers te stimuleren. Een belangrijke voorwaarde is dat deze reisalternatieven wel beschikbaar zijn op locaties waar potentiële gebruikers langskomen.

Aanbeveling

- Breng samen met werkgevers behoeften en weerstanden bij werknemers in kaart voor slimmer reizen (zoals ketenreis).
- Gebruik inzichten bij aanbieden van deelmobiliteit op OV-knooppunten.
- Stimuleer samen met werkgevers en andere marktpartijen de geboden slimme vervoersalternatieven.

In de haltevisie van de provincie Zuid-Holland wordt ingezet op het uitbreiden van de zogenoemde Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) haltes. Deze hebben de potentie om te dienen als hub, waarbij deelmobiliteit wordt aangeboden in buitengebieden om ontsluiting te verbeteren.

- Doe in het kader van de haltevisie nader onderzoek naar de potentie van HOV die als hubs kunnen dienen

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- **Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits**
- Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

Bekijk de zachte maatregelen hier

Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits

Het realiseren van slimmer reizen is iets waarvoor wij afhankelijk zijn van gemeenten, werkgevers en inwoners. De provincie kan niet afdwingen dat er slimmer gereisd wordt, maar kan wel ondersteunen zodat belemmeringen worden weggenomen. Dat kan aan de hand van toolkits waarmee voorbeelden en middelen beschikbaar worden gesteld om vervolgens het slimmer reizen zelfstandig te organiseren.

Aanbevelingen

- Ontwikkel een toolkit voor *gemeenten* om hen te ondersteunen in aanvragen voor bijvoorbeeld financieringen, (fiets)subsidies, het verlenen van vergunningen voor deelmobiliteit. Hiervoor kan een voorbeeld worden genomen aan de MRDH. Bij het maken van de toolkits kan voor een open samenwerkingsmodel gekozen worden met andere provincies en overheden en kunnen de resultaten openbaar beschikbaar gemaakt worden.
- Onderzoek de mogelijkheden om de toolkit voor *werkgevers* van de Verkeersonderneming uit te breiden en/of de inzet daarvan uit te breiden naar meerdere vervoersregio's. In de toolkit worden momenteel middelen aangeboden voor het organiseren van een postcodescan, **fietsstimulering**, **OV-stimulering**, ritdelen, **thuiswerken**, spreiding, deelvervoer en een mobiliteitsbudget.
- Ontwikkel een toolkit voor *inwoners* waarmee zij zelf hun 'slimme mobiliteitsgedrag' kunnen organiseren en mogelijk te maken. Welke middelen in deze toolkit worden aangeboden zal nader moeten worden onderzocht. Maak het hierbij makkelijk voor inwoners om in contact te komen met de provincie door gebruik te maken van bestaande platforms zoals **Ways2Go**. Onderzoek ook de mogelijkheden van samenwerkingen tussen de provincie en vervoersaanbieders zoals bijvoorbeeld gebeurt met platform **Ervaar het OV**.

MAATREGELEN SNELSTUDIE

HARDE MAATREGELEN: HET FYSIEK MOGELIJK EN AANTREKKELIJKER MAKEN VAN SLIMMER REIZEN.

- Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijker
- Onderzoek lopen als first/last mile oplossing
- Stuur aan op structureel thuiswerken
- Stuur aan op structureel spitsmijden en spreiding
- Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget
- Zet in op het actief betrekken van inwoners door middel van burgerwetenschap
- Experimenteer met hubs om ketenreizen te stimuleren
- Ondersteun gemeenten, werkgevers en burgers met toolkits
- **Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld**

Bekijk de zachte maatregelen hier

Practice what you preach: geef als organisatie het goede voorbeeld

"Goed voorbeeld doet volgen" luidt het gezegde. Wat de provincie vraagt van haar inwoners dient zij als organisatie het goede voorbeeld in te geven. Veel van de bovengenoemde adviezen kunnen ook binnen de eigen organisatie toegepast worden. Door zelf aan te sluiten geeft de provincie het goede voorbeeld. Verder sluit het aan bij de doelen uit het klimaatakkoord om 50 procent CO2 reductie te bereiken in 2030. Verder onderzoek wordt geadviseerd om concrete maatregelen voor de eigen organisatie te formuleren.

Aanbevelingen

- Haak aan bij stimuleringsinitiatieven voor anders reizen. Er bestaan meerdere initiatieven die organisaties stimuleren anders te reizen. Zoals bijvoorbeeld de coalitie **Anders Reizen**, deze bestaat uit meer dan 50 grote organisaties met in totaal 450.000 werknemers. Het advies aan de provincie is om aan te sluiten bij deze coalitie. De coalitie heeft meerdere **best practises** geformuleerd waarvan geleerd kan worden, en organiseert regelmatig bijeenkomsten om kennis te delen en elkaar te blijven stimuleren.
- Onderzoek de mogelijkheden voor het invoeren van een mobiliteitsbudget (zie maatregel **Onderzoek het aanbieden van een mobiliteitsbudget**).
- Onderzoek de mogelijkheden voor het invoeren van het fietsleaseplan (zie maatregel **Maak het fietsen tussen steden en naar werk aantrekkelijke**r)

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Zachte maatregelen

Het realiseren van de bovengenoemde fysieke 'harde' maatregelen is een belangrijke voorwaarde om mensen de mogelijkheid te geven een slimme mobiliteitskeuze te maken. Zoals eerder aangegeven in deze snelstudie komen onze keuzes vaak niet bewust maar onbewust tot stand. Het alleen inzetten op het uitbreiden of aantrekkelijker maken van keuzemogelijkheden en bewustwording is dus ontoereikend in het behalen van de mobiliteitsdoelstellingen. Bij het bereiken van duurzame gedragsverandering, wil je ook aanhaken op de onbewuste menselijke drijfveren die gedrag aansturen. Deze worden In deze paragraaf beschreven en worden beschouwd als de aanvullende 'zachte' maatregelen. Het samenspel van zowel de 'harde' als 'zachte' maatregelen worden gezien als een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle mobiliteitstransitie.

Er zijn legio manieren om gedrag te beïnvloeden. Dit betekent echter niet dat dezelfde manieren overal toepasbaar zijn. Een techniek die werkt voor een specifieke doelgroep en locatie kan in een ander geval niet of zelfs averechts werken. Gedragsverandering begint bij begrijpen. Om het reizigers slimmer te laten reizen moeten wij ons als provincie ons de volgende dingen afvragen: Waarom willen we dit gedrag veranderen? Wat is het concrete doelgedrag dat we willen bereiken? Wat is de context waarin de verandering moet plaatsvinden? Wie is de doelgroep waarvan we het gedrag willen veranderen? En wat zijn hun relevante drijfveren?

Binnen de organisatie ontbreekt het nog aan kennis en kunde om menselijk gedrag te begrijpen en te kunnen beïnvloeden. Deze snelstudie maakt zich hard voor het toepassen van deze gedragskennis in beleid om zo te komen tot een succesvolle mobiliteitstransitie. Dit leidt tot het sneller behalen van de doelen voor de provinciale ambitie: bereikbaar Zuid-Holland.

Klik op een zachte maatregel om de toelichting en aanbeveling te zien.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- Experimenteer met het Human Factorsmodel
- Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
- Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
- Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
- Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
- Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
- Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag

De huidige situatie laat een kennis lacune zien op het gebied van gedragswetenschap binnen de betrokken afdelingen. Willen we kennis van gedrag onderdeel laten zijn van ons beleid dan zullen we deze intern moeten ontwikkelen. Op de lange termijn vraagt dit om gedragswetenschappen mee te nemen in de strategische personeelsplanning. Op de korte termijn kunnen huidige medewerkers worden aangemoedigd **specialisatie-opleiding** te volgen op het gebied van mobiliteit en gedrag. Dit biedt een duurzame oplossing voor het ontwikkelen en behouden van gedragskennis binnen de organisatie.

Aanbevelingen

- Bied werknemers kansen om zich te ontwikkelen op het gebied van mobiliteit en gedrag. Bijvoorbeeld door hen aan te moedigen om een specialisatieopleiding te volgen.
- Neem gedragswetenschappen mee in de strategische personeelsplanning. Stuur hier op bij toekomstige vacatures.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
Experimenteer met het Human Factorsmodel
Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Experimenteer met gedragsveranderings-modellen

Er zijn Verschillende gedragsveranderingsmodellen die een gestructureerd stappenplan bieden om gedrag te veranderen. Een belangrijke tool bij het succesvol doorlopen van een gedragsveranderingstraject. Deze aanpakken dienen voor ieder nieuw op te starten project, waarbij inzicht wordt verkregen in factoren die cruciaal zijn voor het verkrijgen van de juiste informatie over doelgroepen, gedrag en in te zetten interventies. Bekijk het voorbeeld van een veelgebruikte aanpak die beschreven wordt in de whitepaper **Mobiliteitsgedrag effectief veranderen: een stappenplan van Breikers**.

Aanbeveling

- Experimenteer met een gedragsaanpak bij toekomstige projecten binnen bijvoorbeeld verkeersveiligheid, verkeershinder en fiets--stimulering. Bekijk hiervoor het fietsstimulering project van de provincie Noord-Brabant waarbij een **gedragsaanpak** is gevolgd.
- Andere modellen die geraadpleegd kunnen worden zijn onder andere het Behavior change wheel en EAST-raamwerk.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
Experimenteer met het Human Factorsmodel
Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

Experimenteer met het Human Factorsmodel

Ondersteunend aan mobiliteitsverandering zijn er steeds meer technologische ontwikkelingen beschikbaar. Het slimmer maken van verkeersmanagementsystemen (iVRI) en de ontwikkeling van slimme voertuigtechnologie biedt nieuwe mogelijkheden, juist om gedrag te beïnvloeden. Zo wordt het steeds beter mogelijk automobilisten in de auto advies te geven over welk gedrag het beste is voor doorstroming. Echter blijkt ook hier gedrag een weerbarstige factor. Recent onderzoek laat zien dat mensen vooral geneigd zijn adviezen op te volgens als het gaat om hun eigen veiligheid en minder ten behoeve van de doorstroming. Bij het ontwikkelen van nieuwe verkeersmanagementmaatregelen en het toepassen van beschikbare voertuigtechnologie ondersteunt een Human Factor-aanpak in het bereiken van het gewenste gedrag. Met behulp van een 'cognitieve meetlat' (zie **bijlage B**) worden dan de cognitieve processen van weggebruikers in beeld gebracht.

Aanbeveling

- Betrek het Human Factorsmodel bij de ontwikkeling van maatregelen rond slimme verkeersmanagementsystemen en nieuwe voertuigtechnologie.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- **Experimenteer met het Human Factorsmodel**
- Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
- Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
- Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
- Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
- Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
- Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)

Verschillende ministeries, waaronder IenW, werken al langere tijd met een BIT. Deze geeft advies en ondersteunt het ministerie om met kennis van gedrag beleid te maken. Het gebruik van deze gedragsinzichten leidt tot effectiever beleid dat gericht is op een gedragsverandering van inwoners. Ook de provincie Noord-Holland is bezig met een verkenning voor het oprichten van een gedragsteam.

Aanbeveling

- Onderzoek of en hoe een dergelijk team de ambitie bereikbaar Zuid-Holland kan ondersteunen in het behalen van haar doelen. Monitor de voortgang van de realisatie van een gedragsteam binnen de provincie Noord-Holland.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- Experimenteer met het Human Factorsmodel
- **Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)**
- Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
- Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
- Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
- Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
- Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Zet in op een gezamenlijke gedragsverande-ringsstrategie voor de provincie Zuid-Holland

De mobiliteitstransitie valt of staat bij het gedrag van de mensen. Een gedragsstrategie vormt de basis voor een stapsgewijze verandering in houding en gedrag van de inwoners van Zuid-Holland. Er zijn al diverse partijen bezig met mensen slimmere mobiliteitskeuzes te laten maken. Het wiel opnieuw uitvinden of langs elkaar heen werken, vertraagt het proces onnodig. De reizigers in en door Zuid-Holland stoppen niet bij grenzen van een gemeente, regio of provincie. Dit vraagt om een gebiedsoverstijgende en integrale aanpak.

Hier ligt een actieve rol voor de provincie in het ontwikkelen van een gezamenlijke gedragsveran-deringsstrategie in Zuid-Holland. Samenwerkend met partners uit de regio kan hier een regisseur- en/of aanjagende rol worden aangenomen. Leer hier van het voorbeeld van de **Brainport Smart Mobility**.

Aanbeveling

- Treed op als regisseur in het gezamenlijk met partners ontwikkelen van een gedragveranderings-strategie in Zuid-Holland.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- Experimenteer met het Human Factorsmodel
- Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
- **Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland**
- Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
- Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
- Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
- Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing

De provincie heeft communicatiekanalen waarmee zij haar inwoners kan bereiken. De huidige situatie laat zien dat het potentieel om slimmer reizen te promoten nog onvoldoende benut wordt. Vaak weten reizigers niet dat er bijvoorbeeld een nieuwe veilige snelfietsroute is aangelegd. Verder kunnen gedragsinzichten worden ingezet om de houding tegenover slim reizen te beïnvloeden. Zo kan het nieuwe gedrag bijvoorbeeld aan positieve beelden worden gekoppeld om positieve associaties te versterken. Er wordt aanbevolen om samen met de afdeling communicatie per maatregel te onderzoeken welke tools en kanalen ingezet kunnen worden om slimmer reizen actief te promoten. Een integrale aanpak heeft hier de voorkeur zodat continuïteit en consistentie wordt gewaarborgd. Kijk bijvoorbeeld naar de aanpak van de provincie Noord-Brabant, die met de campagne **Dit Is Smart** het thema Smart Mobility toegankelijk maakt voor haar inwoners.

Aanbevelingen

- Zorg samen met de communicatieafdeling voor een integrale communicatie- en marketingstrategie om slim reizen te promoten.
- Maak gebruik van gedragsinzichten bij het communiceren naar de reiziger.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- Experimenteer met het Human Factorsmodel
- Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
- Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
- **Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing**
- Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
- Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
- Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden

Compelling events' zoals langdurig verkeershinder 'dwingen' mensen tot een keuze buiten hun gewoontegedrag. Dit maakt hen ontvankelijk om het gedrag te beïnvloeden. Aangezien de komende jaren er flink wat hinder vanwege werkzaamheden zal zijn, is het de moeite waard hier maximaal op in te zetten. Momenteel is het 'Communicatieplan personenvervoer in Zuid-Holland' in ontwikkeling waarin een strategie wordt uitgewerkt om reizigers bij tijdelijke stremmingen te informeren over hun vervoersmogelijkheden. Het doel van deze strategie is om tijdelijke stremmingen aan te grijpen om in te zetten op blijvend slimmer reizen. Hier liggen dus kansen voor een samenwerking tussen beleid en uitvoering om te experimenteren met het verleiden van reizigers om blijvend slim te reizen middels een gedragsaanpak.

Aanbeveling

- Grijp 'compelling events' zoals verkeershinder aan om reizigers blijvend anders te laten reizen. Zet hiervoor samen met het communicatieteam en uitvoeringsorganisaties een pilot op om een gedragsaanpak op maat te ontwikkelen. Leer hier van organisaties zoals **Smartwayz** die reizigers tijdens de verbouwing van de N279 een uitprobeeraanbod voor slimmer mobiliteit aanbieden in de vorm van **de mobiliteitskaart**.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- Experimenteer met het Human Factorsmodel
- Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
- Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
- Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
- **Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden**
- Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
- Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan

Een maatregel voor het bevorderen van verkeersveiligheid voor verschillende type verkeersdeelnemers kan er op papier goed uitzien, maar vaak blijkt de praktijk weerbarstiger. De maatregel blijkt bijvoorbeeld minder effectief of heeft zelfs een ongewenst effect, wat een negatieve invloed heeft op het stimuleren van slimme reisalternatieven. Ook hier blijkt dat vaak wordt ingezet op de rationele vermogens van de mens. Ook binnen het domein van verkeersveiligheid biedt het inzetten van gedragsinzichten een kans om de effectiviteit van maatregelen te vergroten. Hierbij kan gewerkt worden met een **gedragsscan**, die een inschatting maakt van de gedragspotentie en concreet toepasbare tips geeft om de effectiviteit te vergroten. De provincie Noord-Brabant stelt deze gedragsscan als voorwaarde bij het ontwikkelen van nieuwe maatregelen. Een vergelijkbaar middel is de **gedragsanalyse**. Hierbij wordt verkeersgedrag in beeld gebracht en achterhaald hoe ongewenst of onveilig gedrag kan worden aangepakt. Hierbij wordt ook weer gebruikt gemaakt van het Human Factorsmodel.

Aanbeveling

- Voer een gedragsscan uit bij nieuwe verkeersveiligheidsmaatregelen. Deze toetst het verwachte effect op gedrag en biedt handvatten om de effectiviteit te vergroten.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- Experimenteer met het Human Factorsmodel
- Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
- Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
- Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
- Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
- **Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan**
- Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

MAATREGELEN SNELSTUDIE

Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten

Op verschillende plekken in Nederland wordt geëxperimenteerd met de ontwikkeling van (e)Hubs. Ook bij deze projecten geldt dat de effectiviteit wordt vergroot wanneer aan de voorkant is nagedacht over een gedragsaanpak. Zo heeft de Hogeschool van Amsterdam tien aanbevelingen geformuleerd voor het stimuleren van het gebruik van eHubs op basis van gedragsinzichten. En is bij het **Interreg project in Nijmegen en Arnhem**, een gedragsbureau aangehaakt om het gebruik van de eHubs te stimuleren.

Aanbeveling

- Maak gebruik van gedragsinzichten om gebruik van (e)Hubs te stimuleren. Formuleer naast de ontwikkeling van (e)Hubs ook gedragsaanpak om het gebruik te stimuleren.

ZACHTE MAATREGELEN: HET AANSTUREN OP SLIMMER REISGEDRAG.

- Bied mogelijkheden om intern kennis te ontwikkelen over mobiliteitsgedrag
- Experimenteer met gedragsveranderingsmodellen
- Experimenteer met het Human Factorsmodel
- Onderzoek de potentie van behavioral insights teams (BIT)
- Zet in op een gezamenlijke gedragsveranderingsstrategie voor de provincie Zuid-Holland
- Maak (meer) gebruik van communicatie en marketing
- Maak gebruik van 'compelling events' om gewoontegedrag te beïnvloeden
- Vergroot de effectiviteit van maatregelen voor verkeersveiligheid met een gedragscan
- **Stimuleer het gebruik van (e)Hubs op basis van gedragsinzichten**

Ik heb alle maatregelen gelezen

Terug naar de harde maatregelen

VOORWAARDEN VOOR HET REALISEREN VAN SLIMMER REIZEN

De harde en zachte maatregelen zijn vereist om het slimmer reizen fysiek mogelijk te maken en om aan te sturen op slimmer reisgedrag. Slimmer reizen effectief realiseren is echter niet alleen een kwestie van het uitvoeren van de maatregelen. Het vereist dat de maatregelen onder de volgende voorwaarden worden gerealiseerd.

Zorg ervoor dat de basis op orde is én voor een gedragsaanpak op maat

Voor een succesvolle mobiliteitstransitie is het belangrijk om in te zetten op het uitbreiden of aantrekkelijker maken van keuzemogelijkheden voor reizigers. Deze basis moet op orde zijn en is dus een voorwaarde voor slimmer reizen. Alleen het aanbieden of verbeteren van reisalternatieven blijkt in de praktijk echter niet genoeg om reiziger te verleiden om slimmer te reizen. Het vereist ook een gedragsaanpak op maat. Beide zijn vereiste ingrediënten om te komen tot een succesvolle mobiliteitstransitie.

Zet actief in op het gelijkwaardig maken van reisalternatieven

Het doel is om mensen in Zuid-Holland slimmer dan met een auto te laten reizen. Dat betekent dus dat slimme reisalternatieven tenminste zo aantrekkelijk moeten zijn dan de auto. Vanuit de klantwensenpiramide werd beredeneerd dat de auto makkelijk aan vrijwel de meeste wensen van reizigers kan voldoen en daarom vaak het meest aantrekkelijke reisalternatief lijkt. Dit was niet zo geweest zonder financiële prikkels en de gunstige inrichting van wegen. Het realiseren van de bovengenoemde maatregelen zijn een goede stap om de keuzevrijheid van reizigers te optimaliseren. Maar uit **literatuur** blijkt dat reisalternatieven alleen gelijkwaardig kunnen worden als actief meer ruimte en voordelen wordt verleend aan slimme alternatieven ten opzichte van de auto. Alleen zo kunnen de alternatieven gelijkwaardig aan elkaar worden en kan de keuzevrijheid van reizigers wordt geoptimaliseerd.

Verbeter interne samenwerkingen om slimmer reizen te stimuleren

Mobiliteit en leefbaarheid maken deel uit van hetzelfde systeem en zijn dus nauw met elkaar verbonden. Zeker in het kader van slimmer reizen kan een gunstige leefomgeving (lage parkeernorm, veel ruimte om veilig te fietsen, aanbod deelmobiliteit etc.) de basis bieden om te stimuleren om de overstap te maken naar slimme reismodaliteiten. Vaak komt beleid voor mobiliteit, ruimtelijke ordening en economische zaken afzonderlijk van elkaar tot stand, terwijl deze elkaar sterk kunnen beïnvloeden. Een integrale aanpak is daarom vereist om slim reizen effectief te stimuleren zoals bijvoorbeeld gebeurt in de snelstudie “De gezonde weg”. Deze samenwerking is vereist voor een complete aanpak om slimmer reizen te realiseren om:

- De leefbaarheid in de regio te vergroten door meer leefstraten en fietsstraten te stimuleren waardoor de auto een minder aantrekkelijk alternatief wordt;
- Slimmer reizen van/naar nieuwbouwwijken te garanderen door vervoersplannen te verplichten bij de aanvraag van een vergunning voor de aanleg van een nieuwbouwwijk;
- Te onderzoeken hoe huidige bedrijventerreinen binnen de provincie beter ontsloten kunnen worden met het OV en deelmobiliteit door bijvoorbeeld in te zetten op hubs.

Verbeter samenwerkingen en open informatie delen om slimmer reizen te stimuleren

Tot slot gebeurt er veel in de regio, waardoor wij als provincie soms door de bomen het bos niet meer zien. Kennisuitwisseling gebeurt vaak ad hoc met partijen zoals verkeer- en vervoersregio’s, uitvoeringsorganisaties en vervoerders, waardoor kostbare kennis niet altijd bij de juiste collega’s terecht komt. Om slimmer reizen te realiseren is een structurele open kennisuitwisseling en samenwerking vereist. Dit kan worden geborgd door als provincie als regisseur op te treden en samenwerkingen en kennissessies over gedragsverandering en slim vervoer te organiseren. Nu is het makkelijker dan ooit om in contact met elkaar te komen en te blijven, aangezien afstand geen belemmering hoeft te zijn door digitalisering.

5. CONCLUSIE

Snel van A naar B. Naar school, naar het werk, een bezoek aan vrienden of om goederen te bezorgen. Bereikbaar Zuid-Holland is belangrijk. We willen dat iedereen een snelle en veilige reis van deur tot deur maken op de manier waarvoor hij of zij kiest. Lopend, met de fiets, het openbaar vervoer, de auto of een combinatie daarvan. Technologische ontwikkelingen zoals autonoom rijden, digitalisering en de opkomst van Smart Mobility bieden kansen voor de mobiliteit van de toekomst die we graag aangrijpen. Tegelijkertijd helpt het optimaal benutten van alle verschillende vervoerswijzen het beperken van files op de weg.

Ondanks de opkomst van slimme vervoersalternatieven en mogelijkheden om slimmer gebruik te maken van de huidige infrastructuur, wordt er nog niet massaal slim gereisd. In deze snelstudie is onderzocht hoe reizigers verleid kunnen worden om slimmer dan met de auto te reizen.

In de huidige situatie blijkt de keuzevrijheid van reizigers niet optimaal te zijn. Het huidige netwerk is zodanig ingericht dat het lijkt alsof de auto in alle gevallen het meest aantrekkelijke reisalternatief is. Om slimmer reizen en dus een succesvolle mobiliteitstransitie te realiseren moeten de reisalternatieven gelijkwaardig aan elkaar worden gemaakt. Dat begint bij het op orde krijgen van de basis zodat er daadwerkelijk aantrekkelijke alternatieven beschikbaar zijn waaruit gekozen kan worden. Hiervoor zijn voor de provincie negen harde maatregelen geïdentificeerd welke slimmer reizen fysiek mogelijk en aantrekkelijk maken.

Verder is er naast het op orde krijgen van de basis een tweede belangrijk ingrediënt voor een succesvolle mobiliteitstransitie: een gedragsaanpak op maat. Elke zogenoemde harde maatregel vereist een dergelijke gedragsaanpak, maar de uitvoering kan per maatregel verschillen omdat dit afhankelijk is van de context, de doelgroep en hun drijfveren. Binnen de organisatie is gebleken dat kennis en kunde nog verrijkt kan worden om menselijk gedrag te begrijpen en te kunnen beïnvloeden. Daarom zijn er eveneens negen zachte maatregelen geïdentificeerd die de provincie ondersteunen om effectief op slimmer reisgedrag te sturen.

Bekijk de maatregelen hier

Tot slot kan worden gesteld dat er een aantal voorwaarden zijn voor het realiseren van een succesvolle transitie naar slimmer reizen. Ten eerste hetgeen dat hierboven wordt genoemd: zorg voor een basis op orde én voor een gedragsaanpak op maat. Alleen het een of ander doen is niet voldoende. Ten tweede moet worden erkend dat de auto momenteel een groot voordeel heeft ten opzichte van andere reisalternatieven. Bovengenoemde maatregelen uitvoeren zal daarom niet voldoende zijn om reisalternatieven gelijkwaardig te maken. Voor het optimaliseren van de keuzevrijheid van de reiziger dienen de alternatieven aantrekkelijker worden gemaakt ten opzichte van de auto. Een laatste voorwaarde voor het behalen van onze doelen is om interne en externe samenwerkingen te verbeteren. Zoals een bekend Keniaans gezegde luidt: wil je snel gaan, ga alleen. Wil je ver komen, ga samen.

BIJLAGE A: BRAINSTORM

BRAINSTORM INTERN

Hoe kunnen mensen zich anders verplaatsen wanneer zij de auto moeten laten staan?

- niet fysiek, maar digitaal (+8)
- andere modaliteiten (+1)
- tot nu toe zie je dat meer bereikbaarheid leidt tot grotere verplaatsingen. dus niet "meer asfalt" (+0)
- Fiets (+3)
- Hyperloop (+0)
- Fiets + OV (er zijn stations waar geen of slechts 4 OV fietsen te huur zijn... (+0)
- Deelfiets/ deelstep/ deelscooter (+0)
- Fietssnelwegen (+2)
- Zorg dat fietspaden minstens zo aantrekkelijk zijn dan wegen voor auto's (+1)
- Geef fietsers waar mogelijk prioriteit boven auto's (+0)
- Carpoolen (+0)
- veel mensen gebruiken af en toe een alternatief, het is laagdrempelig om dat gebruik te vergroten: wat vaker iets doen dat ze toch al doen (+0)
- te voet

Hoe verleid je automobilisten om deze alternatieven te gaan gebruiken?

- beprijzen (+3)
- vroeg bij verplaatsingsbeslissing de alternatieven goed beschikbaar hebben (+0)
- bereikbaarheidsdoelen dichtbij faciliteren (+0)
- investeren in goede hubs (+3)
- meekijken (en indien politiek gewenst inzetten provinciaal instrumentarium: regels, subsidies, etc) bij stedebouw (+0)
- Mobility as a Service (MaaS) / multimodale sturing (+0)
- Ontmoedigen autogebruik d.m.v. verkeersmanagement (+0)
- Werkgeversaanpak (+3)
- Luister goed naar de reizigers. Wat ze zouden willen en wat belemmeringen zijn. Organiseer dat proces. gebruik fietsersbond (+0)
- Een punten spaar spel voor werknemers of andere doelgroep. En/of gratis beschikbaar stellen alternatief zoals e-deel-scooter (+0)
- Elektrische leasefietsen of speed pedelecs (+1)
- De fietsinfrastructuur goed op orde hebben. (+0)
- maak het laagdrempelig: vrijblijvend iets uitproberen naast bestaande manier van reizen; blijf keuze vrijheid bieden (ook auto)
- Inzetten op multimodale routemogelijkheden in de reeds bestaande applicaties (zoals Google Maps), tijd/geld/milieuwinst zichtbaar

Wat wordt er al gedaan (door de provincie, andere overheden of marktpartijen)?

- compact bouwen (houden we dat vol?) (+0)
- vroegtijdig OV aanbieden (+0)
- fietsplan (+3)
- digitalisering overheden (data top 15) om reiziger zelf te laten kiezen (+1)
- Regionale mobiliteitsprogramma's: Slimmer Reizen (vanuit klimaatakkoord) (+0)
- Verkeersonderneming en gedragsbeinvloeding, wij dragen daar via Bereik! ook aan bij En Bereikbaar Haaglanden en Rijnland: zie probeeraanbod Whttps://ways2go.nl/nl/acties/
- Certificaat Fietsvriendelijk bedrijf (https://www.fietsersbond.nl/onderweg/fietsen-naar-het-werk/fietsvriendelijk-bedrijf/) (+0)
- De Ikfiets app, punten sparen en de mogelijkheid om gratis nieuwe soorten fietsen voor een week uit te testen www.ikfiets.nl (+0)
- provincie kan zelf het goede voorbeeld geven en doet dit ook al met het eigen mobiliteitsbeleid goede voorbeelden van werkgevers inspireren (+0)

Waar moet PZH morgen mee aan de slag gaan om automobilisten anders te laten reizen?

- mobiliteitsmanagement (+2)
- verplichte vervoersplannen in vergunning (+0)
- loopbeleid (+0)
- lobby voor zelfde belastingvoordeel werknemers voor mobiliteit tov auto (+0)
- werkgeversaanpak meer stimuleren hebben we tot op heden niet heel actief gedaan. Vooral MRDH provincie is partner in regionale samenwerking (+1)
- een lijst met pasklare oplossingen & 'garanties' voor meefinanciering van verbeteringen aan het wandel en fietsnetwerk (+1)
- ping if you care kaart maken, en of nog meer samenwerken met andere instanties zoals fietsersbond (+0)
- Klachten/opmerkingen uit het KCC serieus nemen. (+0)
- Focus ligt binnen PZH vooral op technisch gebied. Hoe kunnen we de 'zachte kant' ook in de mindset van onze ambtenaren incorporeren. (+0)
- Quick wins fietspaden uitvoeren (inc luisteren naar klachten) (+2)
- Aanbod deelmobiliteit stimueren (deel scooters, ebikes,fietsen) (+0)
- Gebruik maken van de ruimte die de huidige Gedeputeerde biedt. 'Wij' ambtenaren lijken nog wat meer behoudend. (+0)
- Wisselfiets project om te leren of we op veel grotere schaal de fiets als natransport in kunnen zetten zonder hoge investeringen (in stallin (+1)
- langs provinciale wegen bij bushaltes investeren in stallingen en deelfietssystemen (+3)

Welke contacten en/of literatuur zijn interessant om te verkennen?

- https://kiosk.decorrespondent.nl/products/het-recht-van-de-snelste (en alle hiermee samenhangende artikelen op de correspondent en in de landelijke media) En dan natuurlijk ook de auteurs
- gerard tertoolen (de verkeerspsycholoog) (+0)
- (voormalige) mobiliteitsmanagers, zoals Astrid Homan (ex-HGL, nu bij PZH/ROV) (+0)
- Onderzoek Rijkswaterstaat naar Gedragsbeinvloeding (ongeveer 5 jaar terug) (+0)
- mobiliteitsmakelaars (omgevingsmanagers maar dan voor mobiliteit) en via hen werkgevers aan het woord laten (+1)
- CO2-reductie door gedragsverandering in de verkeerssector: Een quickscan van het CO2-reductiepotentieel en kosteneffectiviteit van een selectie van maatregelen (CE Delft)
- Rol IPO (PZH) klimaatakkoord uitwerking regionale werkgeversaanpak. Zie gedeelde document Inge. (+0)
- Fynch (Smart Mobility app) (+0)
- Roland Kager van studiio bereikbaar heeft hele mooie visie over trein + voor en natransport zoals fiets (+0)
- Gwen Boon, programma manager Uitvoeringsprogramma fiets Provincie Utrecht (+0)
- Marco te Brömmelstroet a.k.a. de Fietsprofessor (+0)

Is er nog iets anders wat je kwijt wilt?

- Succes! Ben benieuwd naar het resultaat :) (+0)
- denk ook vanuit beleving: : we hebben een kilometervergoeding voor de ayto en geven de mogelijkheid tot declareren voor OV (+0)
- de elektrische auto kende 0% bijtelling, voor de elektrische fiets zijn we nu bij met een bijtelling van 7% (+0)

Zie de volgende pagina voor de uitkomsten van de brainstorm met externe partijen

BIJLAGE A: BRAINSTORM

BRAINSTORM EXTERN

Hoe kunnen mensen zich anders verplaatsen wanneer zij de auto moeten laten staan?

- hyperloop (1) +0
- Fietsen +4
- Wandelen +1
- Openbaar vervoer +1
- Digitaal "verplaatsen" (oftewel: niet verplaatsen maar digitaal samenwerken) +4
- E-brommer +0
- samenreizen, carpoolen +0

Hoe verleid je automobilisten om deze alternatieven te gaan gebruiken?

- goed en regelmatig OV +2
- Neem een automobilist 'bij de hand' en laat hem/haar het OV ervaren als het straks weer mag +0
- auto op afstand, aantrekkelijke openbare ruimte oor de deur en veilige fietsroutes, vooral naar school en andere voorzieningen +2
- Het OV betaalbaar houden +2
- zorg bij nieuwe woningen dat de fiets voor de deur staat en niet de auto (1) +4
- geen punt meer maken van files, deze niet willen oplossen (1) +0
- Snelle fietspaden, zo min mogelijk verkeerslichten of oversteekplaatsen +1
- vertaal het comfort en de luxe van de automobilist voor hen in de kwaliteit van de voorzieningen als ze fietsers zouden zijn +1

Wat wordt er al gedaan (door de provincie, andere overheden of marktpartijen)?

- aanleg infrastructuur aantrekkelijke snelfietsroutes tussen de steden en dorpen (voor diverse soorten fietsen) +1
- mobiliteitspakketten door werkgevers +0

Waar moet de provincie morgen mee aan de slag gaan om automobilisten anders te laten reizen?

- dekkend netwerk deelfietsen en aktie met OV-businesskaarten +0
- samenwerken met bedrijven, nu doorpakken op (elektrisch) fietsen naar het werk. +0
- regionaal fietsroutenetwerk stimuleren +1
- minimaal aantal overstappen op de belangrijkste corridors +0
- comfortabele overstappunten +0
- stimuleren dat reisinformatie op maat gesneden is voor automobilisten die overwegen om over te stappen +0
- persoonlijke assistentie bij eerste overstap/kennismaking met OV +0
- nieuwe provinciale fietsinfra, huis aan huis bekend maken in de omgeving ervan +0
- opcenten(registratie) gebruiken om automobilisten een OV-businesscard aan te bieden +0
- richtlijnen beperking autogebruik bij evenementen +0

Welke contacten en/of literatuur zijn interessant om te verkennen?

- in de prijsvraag Stad van de Toekomst zat een inzending CIAM XXI waarin de auto vervangen is door OV met tal van slimme concepten +1

Is er nog iets anders wat je kwijt wilt?

- OV-ambassadeurs uit de provincie +0
- fietsambassadeurs uit de provincie (Leontine van Moorsel) +1
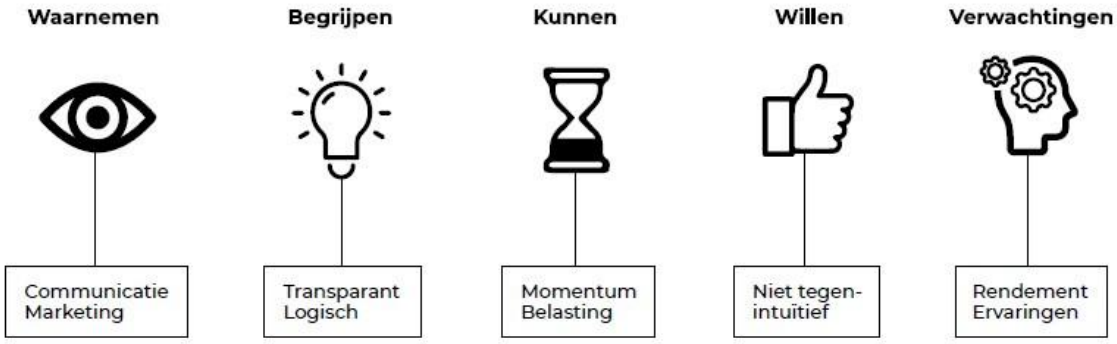
BIJLAGE B: HUMAN FACTOR MEETLAT